

О. С. Рубльов

Єневич Федір Федорович

ЄНЕВИЧ Федір Федорович (13(26). 04. 1905, с. Глібки, нині Красилів. р-ну Хмельн. обл. – 05. 12. 1976, Київ) – філософ. Доктор філософських наук (1951), професор (1952). Закін. Моск. пед. інститут (1931), Інститут червоної професури в Києві (1937). Працював у Дніпроп. інституті інж. транспорту (1932–36): завідувач кафедри філософії; у Київ. університеті (від 1937): від 1944 – завідувач кафедри діалект. й істор. матеріалізму, від 1947 – завідувач кафедри філософії, від 1969 – проф.; водночас 1944–47 – директор Укр. філії Інституту Маркса–Енгельса–Леніна при ЦК ВКП(б). Гол. ред. Політвидаву України. Наукові дослідження: проблеми діалект. логіки, закономірності становлення комуніст. формації, історія філос. і соціол. думки в Україні. Автор меморандуму «Про недоліки в роботі Інституту історії України Академії наук УРСР» (17 травня 1944), у якому, відзначаючи чимало позитивного, зробленого ученими-істориками, зокрема у вивченні джерел і фактів історії України, насамперед дожовтн. періоду, наголошував, що «наукової історії України, навіть наукової історії її окремих періодів, немає». Є. пояснював це тим, що історики, поборюючи соціол. схеми школи М. Покровського, впали в ін. крайність – замість виокремлення найістотніших подій в історії України, мовляв, брали буквально всі факти, обмежуючись поверховим описом, за яким губилося осн., вирішальне в історії України. Науковцям Інституту закидав суттєві хиби чи недостатнє висвітлення проблем. питань вітчизн. минувшини, зокрема історії до часів Київ. Русі; плутанину у висвітленні виникнення й оформлення укр. нації; вживання помилкової термінології тощо. У працях співроб. Інституту, на думку Є., однобічно характеризували Укр. козац. респ. 16–17 ст. і причини приєднання України до Росії (Моск. царства), недостатньо висвітлювали питання про дві дорев. Росії (офіц. реакційну й демократичну), укр. націоналізм помилково ототожнювали з нац. обличчям українського народу. Автор меморандуму переконував, що робота в Інституті вимагала докорін. перебудови. Цей документ давав ЦК КП(б)У всі підстави для «наведення порядку» в Інституті, постій. ідеол. тиску, дріб'язк. та малокомпетент. втручання.

Основні праці

Комуністичне виховання трудящих і подолання пережитків капіталізму у свідомості людей. К., 1940; Суспільно-філософські погляди Г. С. Сковороди // Пропагандист і агітатор. 1946. № 4; Історичне значення возз'єднання України з Росією // Пр. Київ. університету. Гуманітарні науки. 1954. Т. 1; Наукове керівництво суспільним розвитком. К., 1968.

Рекомендована література

1. Москаленко Ф. Професор Ф. Ф. Єневич: До 50-річчя з дня народж. // За рад. кадри. 1955, 1 трав.;
2. Єневич Федір Федорович: [Некролог] // УІЖ. 1977. № 2;
3. У лещатах тоталітаризму: Перше двадцятиріччя Інституту історії України НАНУ (1936–1956 рр.): 3б. док. і мат. Ч. 1–2. К., 1996.

Бібліографічний опис:

Єневич Федір Федорович / О. С. Рубльов// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-19886>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).